

OBNOVENÍ BOJESCHOPNOSTI ÚTVARŮ CHEMICKÉHO VOJSKA

K zabezpečení operací organizujeme chemické zabezpečení a ochranu vojsk a týlu proti ZHN. V jejich rámci předpokládáme opatření k obnovení bojeschopnosti vojsk po úderech ZHN nepřítele. Můžeme konstatovat, že obnovení bojeschopnosti a odstraňování následků napadení ZHN nepřítele při všech cvičeních procvičujeme, zejména u vševojskových svazků a útvarů a u některých druhů vojsk. Chemické vojsko jako vykonavatel řady opatření v rámci obnovení bojeschopnosti a odstraňování následků napadení ZHN tu velmi často zaujímá postavení nezranitelnosti a imunity proti účinkům ZHN. Přitom budou útvary a jednotky chemického vojska vystaveny stejnému nebezpečí přímého napadení ZHN nepřítele jako ostatní druhy vojsk. Vzhledem k tomu, že jsou přímými vykonavateli opatření k obnovení bojeschopnosti vojsk (radiační a chemický průzkum, speciální očista vojsk, odmožování terénu, kontrola atd.), budou ve větším rozsahu než ostatní druhy vojsk vystaveny druhotným účinkům ZHN.

Bojeschopnost útvarů chemického vojska se snižuje nebo se ztrácí v důsledku úderů jadernými, chemickými, biologickými a klasickými zbraněmi, ale také v důsledku plnění úkolů ve prospěch vojsk v zamořeném terénu, plnění úkolů speciální očisty vojsk i odmožování terénu. Zvláště rychle se může snížit bojeschopnost útvarů chemického vojska při přímém jaderném úderu nepřítele. V tomto případě útvary chemického vojska utrpí značné ztráty na živé síle a speciální technice, sníží se morální psychologický stav, naruší se velení, ztíží se týlové a technické zabezpečení.

Tato situace vyžaduje obnovení systému

velení, bojeschopnosti jednotek a současně s tím i plnění úkolů chemického zabezpečení ve prospěch vojsk silami a prostředky, které zůstaly bojeschopné.

Pod obnovením bojeschopnosti útvarů chemického vojska, na které byly vedeny jaderné údery nepřítele, rozumím obnovení jejich stavu a schopnosti k plnění uložených úkolů chemického zabezpečení boje a operace.

Obnovení bojeschopnosti u útvarů chemického vojska zahrnuje:

- obnovení narušeného spojení,
- zjištění stupně bojeschopnosti,
- upřesňování úkolů bojeschopným útvarům a jednotkám k dalšímu plnění úkolů chemického zabezpečení vojsk,
- vyvedení útvarů a jednotek ze zamořených a rozbořených prostorů, závalů, požárů a zátop,
- opatření k vytvoření smíšených útvarů a jednotek,
- úhradu ztrát speciální techniky a její zvládnutí novými obsluhami,
- doplnění útvarů a jednotek materiálem všeho druhu,
- obnovení morálně politického a psychologického stavu vojáků.

Opatření k obnovení bojeschopnosti plníme bez ohledu na úkoly chemického zabezpečení operace. Proto síly a prostředky chemického vojska, které neztratily bojeschopnost, usměrňujeme na poskytnutí pomoci útvarům chemického vojska v centrech jaderných výbuchů, ale také na opatření chemického zabezpečení ve prospěch vojsk.

Bojeschopným útvarům a jednotkám chemického vojska upřesníme nebo stanoví-

me nové úkoly. Obsah těchto úkolů závisí na výši ztrát, možnostech útvarů a na obsahu a charakteru činnosti vojsk.

V situaci, kdy útvary chemického vojska mají orgány velení a bojeschopné základní jednotky, budou zpravidla plnit dříve stanovené úkoly. Jestliže útvary jen částečně ztratí bojeschopnost, ale budou mít k dispozici nevelké síly, které mohou bezprostředně plnit dříve stanovené úkoly, jsou povinny (i když s omezenými možnostmi) tyto úkoly plnit.

Organizace a obsah opatření k obnovení bojeschopnosti a odstranění následků napadení ZHN u chemického vojska značně závisí na výši a druhu ztrát. Stupeň bojeschopnosti útvarů chemického vojska (stejně jako u ostatních svazků a útvarů druhů vojsk) kvalifikujeme podle těchto kategorií: s uchovanou bojeschopností, s částečně sníženou bojeschopností a nebojeschopné.

Základním kritériem pro hodnocení bojeschopnosti útvarů chemického vojska je:

- naplnění útvarů a jednotek osobami a speciální technikou podle tabulek počtů,
- zabezpečení prostředky protichemické ochrany jednotlivce, komponenty dezaktivních a odmořovacích látek, zásobami PHM, ostatním materiálem a prostředky,
- stav (existence) orgánů velení,
- stav takticko-odborné připravenosti,
- morálně psychologický stav jednotek a útvarů.

Některé z těchto kritérií, jako např. naplněnost, zabezpečení materiálem a technikou, jsou kvantitativní stránkou hodnocení bojeschopnosti. Na druhé straně kritéria, jako je existence orgánů velení, stav připravenosti, morálně politický stav jednotek apod. můžeme hodnotit jen kvalitativně a jsou kvalitativní stránkou hodnocení bojeschopnosti.

Útvary chemického vojska z hlediska bojeschopnosti můžeme charakterizovat jako:

bojeschopné jestliže

- orgány velení mají 40–60 % důstojníků s prostředky spojení,
- ztráty živé síly nepřesahují 30 % počtů podle tabulek,
- ztráty základní (speciální) techniky pro daný útvar (jednotku) nepřesahují 20 procent,
- zásoby materiálu zabezpečují splnění charakteristických úkolů daného útvaru (jednotky);

částečně bojeschopné jestliže

- orgány velení útvaru (jednotky) mají 30–40 % důstojníků s prostředky spojení,

- ztráty živé síly dosáhly 30–60 %,
- ztráty v základní (speciální) technice pro daný útvar (jednotku) jsou od 20–50 procent,

— zásoby materiálu plně zabezpečují splnění charakteristických úkolů daného útvaru (jednotky);

nebojeschopné jestliže

- orgány velení útvaru (jednotky) mají 70 % ztrát,
- ztráty živé síly jsou větší než 60 %,
- ztráty v základní (speciální) technice pro daný útvar (jednotku) jsou vyšší než 50 %,
- zásoby materiálu nezabezpečují plnění odborných úkolů.

Při obnovení bojeschopnosti svazku, útvarů a jednotek chemického vojska zpravidla postupujeme takto: nejdříve obnovíme narušené velení a spojení, získáme údaje o ztrátách, bojeschopnosti a situaci svazku, útvarů a jednotek, upřesníme útvary pro další činnost bojeschopných útvarů a jednotek, současně s tím vyvedeme útvary a jednotky z center výbuchu (napadení) a přijímáme opatření k obnově (udržení) vysokého morálně politického stavu vojsk, uskutečňujeme různá organizační opatření, běžné opravy techniky, doplňujeme zásoby všeho druhu a současně zabezpečujeme opatření k odstranění následků použití jaderných a chemických zbraní nepřítelem.

K obnovení narušeného velení, k úhradě ztrát velitelů a náčelníků ustanovíme nové důstojníky, obnovíme systém spojení a nahradíme zničená místa velení. Obnovení systému spojení uskutečníme z prostředků štábů a vojsk, které nebyly zničeny a také doplněním podle rozhodnutí náčelníka spojení armády.

K rychlému zjištění situace a zabezpečení spojení s útvary a jednotkami chemického vojska po napadení jadernými a chemickými zbraněmi nepřítele využijeme vrtulníky a chemické průzkumné obrněné transportéry. Vysíláme většinou důstojníky z oddělení NCHV se záložními rádiovými stanicemi.

Při zničení velitelského stanoviště útvaru chemického vojska přebírá velení jednotkám jeden z velitelů rot. V dalším vytváříme nové velení z počtu velitelů rot, důstojníků z chemického oddělení armády a záložních důstojníků.

Vyvedení jednotek a útvarů chemického vojska z prostorů a center použití jaderných a chemických zbraní uskutečňujeme v tomto pořadí: nejdříve vyvedeme živou sílu, která si uchovála bojeschopnost, do prostoru sousedství (vyvedení), který je za hranicemi nebezpečných pásem zamoření, rozrušení a požáru, potom ji vyvádí-

me do prostoru obnovení bojeschopnosti útvaru.

Prostory obnovení bojeschopnosti útvarů chemického vojska musí odpovídat těmto požadavkům:

- nacházet se mimo pásma radioaktivního, chemického a biologického zamoření (při složitě radiální situaci alespoň v místech s nejmenší úrovní radiace),
- zabezpečovat zaujetí i skryté rozmístění jednotek,
- mít dostatek kvalitních, nezamořených zdrojů vody a komunikací pro pohyb i zásobování.

Útvary chemického vojska určujeme hlavní i záložní prostor k obnovení bojeschopnosti a osy pochodu pro jejich zaujetí.

Obnovení bojeschopnosti u jednotek a útvarů chemického vojska v závislosti na stupni a charakteru ztrát můžeme uskutečňovat v rámci současné organizační struktury nebo vytvořením smíšených útvarů. První způsob bude hlavní. Použijeme jej u těch útvarů chemického vojska, které mají bojeschopné orgány velení a základní jednotky. V závislosti na sestavě bojeschopných sil a podmínek situace můžeme obnovit bojeschopnost různými způsoby. Při malých ztrátách živé síly i bojové techniky v jednotkách obnovíme bojeschopnost nahrazením ztrát novým rozdělením počtů v rámci útvaru. V případě ztráty bojeschopnosti jednotlivých jednotek můžeme obnovit bojeschopnost dočasným snížením jejich počtů v rámci útvaru, např. snížením počtu rot speciální ochrany u praporu chemické ochrany nebo čet u roty radiálního a chemického průzkumu. Dalším možným způsobem obnovení bojeschopnosti útvaru chemického vojska je nahrazení ztrát živé síly i techniky ze zálohy NCHV operačně strategického svazu.

Bojeschopnost útvarů chemického vojska můžeme také zabezpečit převedením útvaru (jednotek) na nižší organizační stupeň. Např. armádní prapor chemické ochrany můžeme přeorganizovat na rotu chemické ochrany armády a rotu tohoto praporu na čtyři speciální čety.

V případě úplné ztráty bojeschopnosti několika útvarů chemického vojska obno-

víme jejich bojeschopnost druhým způsobem, tj. vytvořením smíšených útvarů, a to jen ze stejných jednotek. Tento způsob však považujeme za výjimečné a krajní opatření.

Kalkulace potvrzují, že obnovení bojeschopnosti u útvarů chemického vojska v původní organizační struktuře vyžaduje v průměru nejméně 5–8 h, a při vytváření smíšených útvarů (jednotek) 1–2 dny.

Obnovení bojeschopnosti u chemického vojska organizuje a řídí NCHV armády v souladu s plánem obnovení bojeschopnosti. Tento plán bude mít zpravidla formu tabulky, která může obsahovat:

- přehled útvarů chemického vojska,
- naplněnost útvarů v procentech (do napadení jadernými, chemickými i ostatními zbraněmi nepřítele),
- prostředky a čas použití ZHN nepřítele (množství a mohutnost jaderných výbuchů i ostatních prostředků ničení),
- situaci vojsk po úderu ZHN nepřítele,
- ztráty na živé síle (důstojníků, praporčíků, poddůstojníků, vojáků),
- ztráty speciální bojové techniky (po hlavních družích a prostředcích spojení),
- stav bojeschopnosti útvarů a jejich možnosti v plnění úkolů (v procentech k tabulkám počtů),
- pořadí obnovení bojeschopnosti,
- způsoby obnovení bojeschopnosti,
- síly a prostředky vyčleněné pro obnovení bojeschopnosti (důstojníci, praporčíci, poddůstojníci, vojáci, základní druhy speciální techniky, spojovací prostředky),
- prostor obnovení bojeschopnosti,
- čas (doba) obnovení bojeschopnosti,
- síly přidělované chemickému vojsku a pořadí poskytnutí pomoci útvarům chemického vojska při obnovení bojeschopnosti,
- stav útvarů po obnovení bojeschopnosti (určení možnosti v procentech),
- odpovědnost za opatření k obnovení bojeschopnosti.

Tato tabulka může mít charakter formalizované dokumentace. To by také umožňovalo přípravu plánu obnovení bojeschopnosti před napadením ZHN nepřítelem a jeho konkretizaci v dalších opatřeních bezprostředně po napadení ZHN.

Problematika obnovení bojeschopnosti útvarů a jednotek chemického vojska není dosud podrobně rozpracována a procvičována jako u ostatních druhů vojsk. Doposud byla pozornost zaměřována na řešení problémů obnovení bojeschopnosti u vševojskových útvarů a svazků. V článku řeším problém obnovení bojeschopnosti u chemického vojska v návaznosti na získané poznatky a zkušenosti při jeho řešení u vševojskových útvarů a svazků. Má být podnětem pro další přístupy k jeho řešení, ale hlavně pro jeho procvičování u chemického vojska.